

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3413/2020
21.01.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Данијеле Николић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Снежана Ивковић, адвокат из ..., против туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 885/2020 од 06.07.2020. године, у седници већа одржаној 21.01.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 885/2020 од 06.07.2020. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 885/2020 од 06.07.2020. године и Основног суда у Крагујевцу П1 158/19 од 19.11.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 158/19 од 19.11.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу, на име накнаде за топли оброк за период од 13.02.2016. године до 28.02.2018. године исплати 151.327,93 динара, у појединачним месечим износима са законском затезном каматом на начин ближе утврђен тим ставом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се се обавезе тужени да тужиоцу, на име накнаде за регрес за 2016. годину, 2017. и 2018. годину, исплати износ од 81.620,40 динара, у појединачним месечним износима са законском затезном каматом на начин ближе одређен утврђен тим ставом изреке. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 885/20 од 16.07.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 158/19 од 19.11.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужени да му накнади трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући

се на члан 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе и разматрања правних питања у интересу равноправности грађана.

Према члану 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 87/18 и 18/20), посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда, потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према ставу 2. истог члана, испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Правноснажном пресудом, одлучено је о захтеву тужиоца за исплату накнаде штете за исхрану у току рада и регрес. Имајући у виду различиту праксу Апелационог суда у Крагујевцу о овом правном питању у односу на остале апелационе судове, као и у односу на правно схватање Врховног касационог суда изражено у предметима са идентичним правним и чињеничним стањем, произилази да у конкретном случају постоји потреба одлучивања о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе, чиме су испуњени услови из члана 404. ЗПП, на основу чега је и одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код АД „Железнице Србије“ Београд по основу уговорао раду из 2003. године. Одлуком Владе РС од 02.07.2015. године извршене су статусне промене код АД „Железнице Србије“, издвајањем уз оснивање нових акционарских друштава, међу којима је и тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд. Привредна друштва настала издвајањем из АД „Железнице Србије“, на основу статусне промене издвајањем уз оснивање, а на основу одлуке Владе РС, од АД „Железнице Србије“ преузимају права, обавезе, опрему, постројења и друга средства за рад, документацију, предмете који су били у функцији обављања делатности, као и запослене који под истим условом настављају радни однос, али и колективни уговор са припадајућим анексом. Ова друштва стекла су статус правног лица 10.08.2015. године, па је након наведених статусних промена, тужилац закључио Анекс 9. уговора о раду са туженим „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд, на пословима референт за ... у Центру за унутрашњу безбедност и заштиту, Служба за унутрашњу безбедност и заштиту Према закљученом уговором о раду са анексима, запослени има право на накнаду за обављени рад и време проведено на раду, зараду по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и друга примања у складу са законом и колективним уговором. У Колективном уговору из 2015. године, који се у спорном периоду примењивао код туженог, није наведена новчана вредност спорних накнада, нити су оне новчано исказане, већ је одређено да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. У првостепеном поступку је висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса у периоду од 13.02.2016. године до 28.02.2018. године утврђивана вештачењем у складу са одредбама Општег колективног уговора из 1995. године (варијанта 1) и прописима који су били на снази у

2002. години, када је тужени последњи пут исплатио и приказао у обрачунима зарада тужиоца спорне накнаде (варијанта 2).

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиоца којим је тражио исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, као неоснован. По налажењу судова, накнада ових трошкова укључена је у вредност једног радног сата, односно основну зараду тужиоца, а чињеница да њихова висина није номинално изражена не значи да је тужени то право ускратио тужиоцу, јер је слободном вољом учесника колективног преговарања уговорено да ови трошкови чине саставни део основне зараде. Осим тога, по становишту нижестепених судова, износ спорних трошкова није могао бити утврђен на основу колективних уговора који нису били на снази, односно који нису могли бити примењивани у спорном периоду на који се односи потраживање тужиоца.

По налажењу Врховног касационог суда, тужилац у ревизији основано указује да је у пресудама нижестепених судова материјално право погрешно примењено.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о раду, пре и после измена, предвиђено је право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тач. 5. и 6), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Одредбом члана 2. Анекса Колективног уговора туженог („Службени гласник РС“, број 4/06) измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. Анекса, измењен је и члан 61, тако што је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар – јуни 2006. године у висини 53,50 динара, а за период јули – децембар 2006. године 56,00 динара. Члан 5. став 6. Анекса прописује да је у вредност једног радног часа из ст. 1. и 2. овог члана укључена вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час, а исто нормативно решење садржи Колективни уговор из 2015. године који је био на снази у спорном периоду. На основу овако предвиђене вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер они нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада које могу бити веће или мање од накнада предвиђених Општим колективним уговором. При томе, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, тако што трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени у току поступка није доставио суду одлуку о висини ових накнада. То не искључује право тужиоца на њихову исплату. Не може се прихватити закључивање нижестепених судова да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени није изјаснио о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и исхрану у току рада номинално исказао у платним листама тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изложеног, могло би се закључити да је тужени (његов правни претходник) у погледу исплате тражених накнада, законске одредбе примењивао на штету запосленог. С обзиром на то да ни Анекс колективног уговора из

2006. године ни Колективни уговор туженог из 2015. године не садрже конкретне одредбе о висини спорних накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износима према параметрима из ранијег Колективног уговора.

Имајући у виду изложено, Врховни касациони суд је оценио да је у пресудама нижестепених судова погрешно примењено материјално право, што је последично довело до непотпуно утврђеног чињеничног стања у погледу обрачуна и висине тражене накнаде за топли оброк и регрес, датих у налазу и мишљењу вештака у две варијанте, па нема услова за преиначење нижестепених пресуда. Висина регреса и топлог obroка може се утврдити вештачењем на основу параметара из ранијих општих аката на основу законске или судске аналогije, па ће првостепени суд оценити правилност налаза и мишљења вештака на основу члана 8.ЗПП. Због тога су нижестепене пресуде морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Првостепени суд ће у поновном поступку, водећи рачуна о правном становишту Врховног касационог суда изнетом у овом решењу, донети на закону засновану одлуку о захтеву тужиоца, као и захтевима странака за накнаду трошкова поступка која зависи од исхода спора.

На основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић